

jako by zisk ze stoupenutí cen po 18. lednu 1922 byl k dobru jenom žalobkyni, musí sama nésti ztrátu povstalou tím, že ceny klesaly. Tato ztráta není následkem opožděného dodání zboží, nýbrž následkem rozhodnutí žalobkyně, že se nezbaví zboží prodejem hned 18. ledna 1922. Toho dne byla škoda způsobená překročením dodací lhůty již hotova a zjistitelná. Předcházejícím sporem byla pravoplatně určena na 50.840 Kč 95 h, poněvadž za opožděně dodané zboží mohla žalobkyně toho dne utržiti 125.455 Kč 05 h. Když žalobkyně zboží tehdy neprodala, a nastal další pokles cen, jde další škoda již jen na vrub její.

Čís. 6854.

Osmihodinná pracovní doba (zákon ze dne 19. prosince 1918, čís. 91 sb. z. a n.).

Úplata za práci přes čas musí býti aspoň přiměřená úplatě za práce pravidelné. Úmluva tomu se přičící jest nicotna.

(Rozh. ze dne 1. března 1927, Rv II 435/26.)

Žalobce byl zaměstnán u žalovaného družstva jako kočí. Žalobou, o níž tu jde, domáhal se na žalovaném družstvu doplacení mzdy, ježto prý konal denně službu nejméně šest hodin přes čas. Žalované družstvo připustilo sice, že žalobce pracoval přes čas, ale namítlo proti žalobnímu nároku, že za tuto práci dostal odměnu 40 Kč týdně. O b a n i ž š í s o u d y žalobu zamítly, N e j v y š š í s o u d zrušil rozsudky obou nižších soudů a vrátil věc prvému soudu k dalšímu jednání a rozhodnutí.

D ů v o d y:

První soud zjistil sice, že žalobce pracoval přes čas jistě průměrně více než dvě hodiny denně, a uznal, že odměna 40 Kč týdně, kterou dostával za tyto práce, byla vzhledem k jeho týdenní mzdě nepoměrně nízká, přece však zamítl žalobu, zjistiť dále, že odměna 40 Kč týdně byla mezi stranami smluvna, a byl toho právního názoru, že tak jako zákon ponechává určení pravidelné mzdy svobodné úmluvě stran, jest jim i svobodno ujednati jakoukoliv odměnu za práce přes čas. Odvolací soud byl téhož právního názoru a potvrdil rozsudek prvního soudu. Dovolací soud nesouhlasí s tímto právním posouzením sporu. Zákon o osmihodinové době pracovní ze dne 19. prosince 1918, čís. 91 sb. z. a n. jest zákonem na ochranu zaměstnanců, všechna jeho ustanovení jsou povahy donucovací a zachovávání jich jest zabezpečeno v §u 13 trestní sankcí. Jeho předpisy nemohou býti obcházeny úmluvou zaměstnavatele se zaměstnancem, přípustnost takových úmluv vedla by nutně ku vykořisťování hospodářsky slabších zaměstnanců, ale to právě chtěl zákon znemožniti. Opětovný předpis zákona, že pracovní doba nesmí činiti více než 8 hodin denně a že práce přes čas musí býti zvláště placeny, nutno proto vyložiti tak, že úplata za ně musí býti aspoň přiměřená úplatě za práce pravidelné, ač známo, že pravidelně hodiny

přes čas platí se draže, protože více vyčerpávají, každá úmluva, která se přiči tomuto pravidlu, jest nicotná podle §u 879 obč. zák., poněvadž se přiči zákonnému zákazu. Zjistil-li tedy první soud, že odměna 40 Kč za práci přes čas byla vzhledem ku placené týdenní mzdě nepoměrně nízká, měl bez ohledu na ujednání stran zjistiti, která odměna by byla přiměřenou, a žalobci ji přisouditi. Poněvadž nebylo zjištěno, jak dlouho průměrně žalobce denně přes čas pracoval, správněji, pracovati musil, neboť nelze přihlížeti k době, o kterou by si byl pracovní dobu snad sám zbytečně prodlužoval, a jaká odměna jest za práce přes čas v jeho oboru obvyklá a přiměřená, nezbylo než zrušiti rozsudky obou nižších soudů a vrátiti rozepři do první stolice k dalšímu jednání. Při tom bude přihlížeti k tomu, že odměna 40 Kč týdně nebyla podle vlastního přednesu žalované strany v první stolici smluvena jenom za práci přes čas, nýbrž také jako stravné, a bude možno odpočítati od vyšetřené přiměřené odměny za práce přes čas jenom onu její část, jež nebude stravným vyčerpána. Výrok odvolacího soudu, prohlašující tvrzení žalobcovo, že 40 Kč týdně dostával jako stravné, za nedovolenou novotu, jest v rozporu se spisy, neboť ani z přednesu žalobce v první stolici, jmenovitě pak z jeho udání při ústním líčení dne 27. ledna 1926 neplynulo, že by přídavek 40 Kč byl ujednal a přijímal za práci přes čas, to tím méně, když přídavek ten ze svého nároku za práci přes čas v žalobě uplatňovaného nesrážel, žalobce mluví v protokole jenom o přídavku 30 Kč bez bližšího vysvětlení, bylo však na soudci, by dotazováním stran podle §u 182 c. ř. s. po případě jejich výsledkem za účelem důkazu odstranil nejasnosti a neurčitosti ve skutkovém přednesu.

Čís. 6855.

Bylo-li umluveno při prodeji nemovitosti, že dávku z přírůstku hodnoty nemovitosti má zaplatiti prodatel, nepropustil výběrčí úřad kupitele z ručení za dávku tím, že ujednal s prodatelem placení dávky v měsíčních lhůtách a zrušil exekuci ku zajištění dávky na nemovitosti připsané kupiteli. V takovém případě nevzdal se výběrčí úřad zákonného ručení kupitele i pro ten případ, že prodatel nedodrží nebo nebude moci dodržeti ujednané lhůty a že dávka zůstane u něho nedobytnou. Kupitel nemůže se v tomto případě domáhati na prodatele, by zaplatil výběrčímu úřadu celou dávku do čtrnácti dnů nebo sprostil ho (kupitele) z ručení, má-li v době podání žaloby pouhý hospodářský zájem na tom, by byla odstraněna nejistota o možných následcích jeho zákonného ručení, leč že by si byl vymínil, že prodatel zaplatí dávku do určité doby nebo ho sprostí ručení.

(Rozh. ze dne 16. března 1926, Rv II 487/26.)

Žalobkyně koupily od žalovaného dům, při čemž bylo umluveno, že dávku z přírůstku hodnoty zaplatí žalovaný. Žalovaný dávky nezaplatil, exekuce proti němu výběrčím úřadem vedená zůstala bezvýslednou a bylo mu dne 25. září 1925 povoleno, by dávku zapravil v měsíčních